

OTSUS

Tallinn

30. juuni 2026 nr 99

Jaan Tootsi kaebuse lahendamine

Menetlus ja asjaolud

1. Jaan Toots esitas 19. juunil 2026 kaebuse Narva Linna Valimiskomisjoni 16. juuni 2026. a otsuse nr 22 peale, millega jäeti läbi vaatamata tema avaldus volikogu liikme volituste peatamiseks.

2. Kaebuse kohaselt soovis Jaan Toots jätkata töötamist volikogu liikme volitustega ühitamatus ametis ehk Narva linnapeana ja esitas sellest tulenevalt vastava sooviavalduse Narva Linna Valimiskomisjonile 2. juunil 2026. Narva Linna Valimiskomisjon peatas 10. juuni 2026. a otsusega nr 20 avalduse menetlemise kuni Justiits- ja Digiministeeriumi seisukoha saamiseni ning jättis 16. juuni 2026. a otsusega nr 22 avalduse läbi vaatamata. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) kohaselt otsustab volikogu liikme volituste peatumise küsimuse just linna valimiskomisjon, kes ei saa keelduda seadusest tuleneva ülesande täitmisest põhjendusel, et mõni õiguslik küsimus on vaieldav või vajab täiendavat analüüsi. Haldusorgan peab lahendama tema pädevusse kuuluva küsimuse ega või jätta otsust tegemata, ka mitte sel juhul, et mõni teine asutus ei ole küsimuses lõplikku seisukohta väljendanud. Linna valimiskomisjon leidis, et ei saa anda sisulist hinnangut 1. juunil 2026 toimunud volikogu istungi õiguspärasusele, kuid jättis avalduse läbi vaatamata põhjendustel, et istungi õiguspärasus on kaheldav. Komisjoni tegevus – peatada avalduse menetlemine, teise asutuse arvamuse ootamine, menetluse lõpetamine sisulise lahendita – ei ole kooskõlas hea halduse põhimõttega.

3. Kaebaja taotleb tunnistada õigusvastaseks Narva Linna Valimiskomisjoni tegevus tema avalduse sisulisel lahendamisel ja sellega seonduvalt kehtetuks Narva Linna Valimiskomisjoni 16. juuni 2026. a otsus nr 22. Ühtlasi taotleb kaebaja kohustada Narva Linna Valimiskomisjoni läbi vaatama sisuliselt tema 2. juuni 2026 avaldust ja tegema seaduses ettenähtud otsus.

Narva Linna Valimiskomisjoni seisukoht

4. Narva Linna Valimiskomisjon esitas seisukoha, mille kohaselt valitses esialgu 1. juuni 2026. a volikogu istungina kogunemise legitiimsuse osas ebaselgus, kuna osa volikogu liikmeid pidas seda ametlikuks istungiks, samas kui volikogu esimees ja kantselei seda ei tunnistanud. Seetõttu otsustati 10. juunil 2026 Jaan Tootsi avalduse menetlemine peatada, kuni Justiits- ja Digiministeerium annab asjale ametliku hinnangu.

5. Pärast ministeeriumi vastuse saamist 15. juunil 2026 leidis valimiskomisjon, et see ei andnud piisavat õigusselgust. Komisjoni hinnangul ei ole endiselt kindlaks tehtud, kas 1. juuni 2026. a otsused on õiguspärase volikogu otsused või tühised, ning sellise hinnangu peab andma pädev organ, näiteks kohus või ministeerium. Valimiskomisjon rõhutas, et tavapärase praktika kohaselt peaksid volikogu otsused olema registreeritud ametlikus dokumendiregistris. Kuna

1. juuni 2026. a otsuseid (sh Jaan Tootsi linnapeaks valimist) ei olnud volikogu kantselei poolt registreeritud kantud ega komisjonile ametlikult edastatud, puudus alus nende täitmiseks.

6. Komisjon leidis, et enne avalduse lahendamist peab pädev organ (kohus või ministeerium) andma selguse volikogu otsuse õiguspärasuse küsimuses.

7. Tulenevalt õigusselguse puudumisest ja asjaolust, et kogunemise õiguspärasus on vaidlustatud, otsustas valimiskomisjon 16. juunil 2026 ühehäälselt jätta Jaan Tootsi avalduse läbi vaatamata ja lõpetada menetlus.

Vabariigi Valimiskomisjoni koosolek

8. Vabariigi Valimiskomisjoni koosolekul osalesid ja andsid selgitusi Jaan Toots ning Narva Linna Valimiskomisjoni esimees Sergei Solodov, aseesimees Kairi Johannes ja liige Joel Kirber.

Vabariigi Valimiskomisjoni seisukoht

9. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse (KOVVS) § 63 kohaselt on kaebus selle seaduse tähenduses mh Vabariigi Valimiskomisjonile esitatav taotlus vaadata läbi ja tühistada linna valimiskomisjoni otsus või tunnistada seadusvastaseks linna valimiskomisjoni toiming.

10. 1. juunil 2026 toimus osade Narva linnavolikogu liikmete kogunemine. Kõik volikogu liikmed seda kogunemist volikogu koosolekuna ei tunnista.

11. Sellel kuupäeval kogunenud volikogu liikmed võtsid vastu erinevaid otsuseid: valisid Narva Linnavolikogu esimeheks Urbo Vaarmanni, umbusaldasid linnapead Katri Raiki ja valisid uueks Narva linnapeaks Jaan Tootsi. 2. juunil 2026 esitas Jaan Toots Narva linnasekretärile ja valimiskomisjoni esimehele avalduse, milles ta teatab, et soovib jätkata töötamist volikogu liikme volitustega ühitamatus ametis ehk Narva linnapeana. Sellise teate esitamise õiguslik alus tuleb KOKS § 19 lõikest 3¹. Kui volikogu liige on osutunud valituks või nimetatuks volikogu liikme volitustega ühitamatusse ametisse, peab ta kolme tööpäeva jooksul volituste ühitamatuse aluse ilmnemisest arvates teavitama valla- või linnasekretäri, kas ta soovib osaleda volikogu töös või jätkata töötamist volikogu liikme volitustega ühitamatus ametis. Linnapea amet on volikogu liikme volitustega ühitamatu.

12. Kaebaja taotleb tunnistada õigusvastaseks Narva Linna Valimiskomisjoni tegevus tema avalduse sisulisel lahendamisel ja sellega seonduvalt kehtetuks Narva Linna Valimiskomisjoni 16. juuni 2026. a otsus nr 22. Vabariigi Valimiskomisjonis kaebust edu ei saada.

13. Valimiskaebemenetlus on lühikesete tähtaegadega menetlus, mille käigus on vaidlustatavad valimiskorralduse toimingud. Selle menetluse kaitsealasse kuuluvate küsimuste ringi piiritlemisel on kohtupraktika kohaselt eeskätt määrav see, et alus vaidlustatava valimiskomisjoni ja valimiste korraldaja otsuse või toimingu tegemiseks peab tulenema valimisseadustest või rahvahääletuse seadusest (vt RKPJK 5-25-3/5, p 13). Volikogu liikme kohustustega ühitamatusse ametisse asumise küsimused on reguleeritud KOKS-s (§ 19 ja § 20 lg 3). Seega ei tule vaidlustatava otsuse (toimingu) tegemise alus valimisseadustest, mis annab aluse jätta kaebus läbi vaatamata.

14. Samas on Vabariigi Valimiskomisjoni ülesanne valvata linna valimiskomisjonide tegevuse järele (KOVVS § 12 lg 1) ning linna valimiskomisjoni ülesanne on tagada, et volikogus ei oleks liikmeid, kelle puhul esineb KOKS §-st 19 tulenevalt volituste peatumise alus. Selliseid küsimusi on Vabariigi Valimiskomisjon lahendanud valimiskaebemenetluses (vt nt 28. mai 2025. a otsus

nr 32). Vabariigi Valimiskomisjoni pädevusse kuulub seega valla või linna valimiskomisjoni otsuste ja toimingute õiguspärasuse hindamine.

15. Vabariigi Valimiskomisjoni ette toodud asjaolud ei võimalda järeldada, et Narva Linna Valimiskomisjon oleks oma ülesanded täitmata jätnud. Jaan Toots taotleb otsust oma volituste peatamise kohta põhjendusel, et ta on valitud linnapeaks. Andmeid selle kohta, et ta muul põhjusel ei sooviks või ei saaks olla volikogu liige, pole. Linna valimiskomisjonilt saab mingi toimingute tegemist nõuda isik, kelle õigusi selle toimingute tegemata jätmise rikub. Jaan Tootsi õigusi tema volituste peatamata jätmise ei rikkunud. KOKS § 28 lg 1 kohaselt on vallavanemal või linnapeal valituks osutumise päevast volitus moodustada valitsus. Sama paragrahvi lg 3 kohaselt seaduses ja valla või linna põhimääruses ettenähtud volitused saab vallavanem või linnapea valitsuse ametisse kinnitamise päevast. Seega ei ole Narva Linna Valimiskomisjoni poolt asendusliikme nimetamata jätmise asjaolu, mis takistanuks Jaan Tootsil linnavalitsust moodustada.

16. Vabariigi Valimiskomisjon jätab siinkohal käsitlemata menetluse läbiviimise kohta esitatud väited. Ainuüksi väidetavalt valesti läbi viidud menetlus otsuse tühistamiseks alust ei anna. Haldusmenetluse seaduse § 58 kohaselt ei saa haldusakti kehtetuks tunnistamist nõuda üksnes põhjusel, et haldusakti andmisel rikuti menetlusnõudeid või et haldusakt ei vasta vorminõuetele, kui eelnimetatud rikkumised ei võinud mõjutada asja otsustamist.

17. Narva Linna Valimiskomisjoni lõppjäreldest, et Jaan Tootsi avaldus (teade) tuleb jätta läbi vaatamata, peab Vabariigi Valimiskomisjon õigeks. Kuna Vabariigi Valimiskomisjonile esitatud kaebuse läbi vaatamata jätmise alused ei ole ilmsed, lähtutakse otsuse resolutsioonis sisulistest põhjendustest.

**Lähtudes KOVVS § 66 lõige 3 punktist 1, Vabariigi Valimiskomisjon otsustab:
jätta Jaan Tootsi kaebus rahuldamata.**

Vastavalt KOVVS §-le 66¹ võib huvitatud isik, kes leiab, et Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega rikutakse tema õigusi, esitada otsuse peale kaebuse põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses ettenähtud korras Riigikohtule. Kaebus esitatakse Riigikohtule kolme päeva jooksul Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse teatavakstegemisest arvates Vabariigi Valimiskomisjoni kaudu.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ingrid Kullerkann
Vabariigi Valimiskomisjoni esimees